

N:o 49.

Af herr **Björnstjerna**, om förebyggande af samvetstvång från vigselförrättares eller själasörjares sida med hänsyn till den lära, hvori barn, födda uti äktenskap mellan olika trosbekännare, skola uppfostras.

Utan tvifvel har mången jemte mig med oro och bekymmer följt den katolska propagandans verksamhet i vårt land, och hög tid torde vara att genom lagbestämmelser så ordna, att den romersk-katolska kyrkan i Sverige icke längre får, i visst fall, tillvälla sig en *privilegierad* ställning gent emot andra trosbekännelser, i främsta rummet mot den evangelisk-lutherska, som utgör vår statsreligion och ännu lyckligtvis med värme omfattas af det ojemförligt största antalet af landets inbyggare.

Allmänt bekant torde vara, att det katolska presterskapet i Sverige, vid hvarje äktenskap mellan en katolik och lutheran eller annan trosbekännare, ovilkorligen affordrar båda kontrahenterna en skriftlig förbindelse att *alla* barn af deras äktenskap skola döpas och uppfostras i den katolska läran. Detta påbud tillämpas här med största stränghet, så att något undantag derifrån numera icke lärer medgifvas, under det ännu för några tiotal år sedan det stod föräldrarne fritt att bestämma öfver sina barns religion.

Ett sådant lagbud af påfven i Rom hafva vi hittills stillatigande underkastat oss, och detta i ett land, som framför hvarje annat kan i denna stund berömma sig af att vara protestantiskt.

Skall det så fortfara, lärer den dag kunna motses, då Sverige kommer att inom sig hysa en så talrik katolsk befolkning, att vi äfven i politiskt

afseende få samma svårigheter att bekämpa som andra länder, der ett liknande förhållande inträdt och der påfveväldet utgör en magt i staten, för hvilken landets regering ej sällan nödgas böja sig. För den troende katoliken gälla påfvens bud i främsta rummet och Konungens blott i det andra. Också heter det i urkunden, som upplästes vid grundläggandet några dagar sedan, af en ny katolsk kyrka i Stockholm, att: »grundstenen lades under *summus pontifex* Leo XIII:s och konung Oscar II:s regering». För hvarje svensk, som ej bekänner den romerska läran och med motvilja ser en italiensk prelat intaga främsta platsen i vårt land, bör detta innebära en allvarsam varning.

Mången ser ingen fara i det nuvarande förhållandet och förebär att katolicismen gjort blott ringa framsteg i vårt land. Nekas kan dock ej, att under de senaste decennierna katolska kyrkor och skolor öppnats å flere orter, både här och i Norge, äfven der ingen katolsk befolkning fans. I dessa dagar har t. ex. tomt inköpts till en katolsk kyrka i Vadstena. Från dessa skolor, der ingen religionsundervisning får meddelas åt andra än till katolska kyrkan hörande barn, vet man likväl, att vid flera tillfällen döttrar af lutherska föräldrar utgått som katoliker.

Befaras måste äfven, att de, som till följd af denna propaganda öfvergifvit vår lära för att antaga den romersk-katolska, äro vida flere än de statistiska siffrorna utvisa. Bevisligt är nemligen, att personer, hvilkas öfvergång är allmänt bekant, likväl ej låtit utskrifva sig ur den lutherska församlingen, eller att först efter familjefadrens frånfälle de efterlevande erkänt, att såväl han som hans hustru och barn afsvurit sina fäders tro.

Inom denna kammare har mången jemte mig sett förevisas tryckta upprop, utfärdade inom katolska länder och utlofvande särskilda belöningar på andra sidan grafven åt dem, som lemna bidrag till missionsverksamheten inom de skandinaviska länderna.

Jag anför icke allt detta som något klander mot den romerska kyrkan eller dess trosbekännare. De följa sin läras föreskrifter och anse sig utföra ett Herren behagligt verk, då de offra penningar och arbete på att utbreda den katolska tron. Mycket förträffliga och sjelfuppoftande äro utan tvifvel äfven dessa nunnor, som i egenskap af sjuksköterskor vunnit mängas hjertan inom vår hufvudstad, men ingen lärer väl kunna föreställa sig, att katolikerna i främmande länder skulle, utan några biafsigter, göra så stora uppoffringar och så lifligt ömma för skolundervisning och sjukvård inom Skandinavien, i synnerhet då inom många katolska länder det torde vara vida sämre bestäldt i dessa afseenden än hos oss. — Nej! Afsigten är och kan icke vara någon annan än att med dessa hjälpmedel draga själar öfver

till den »enda saliggörande kyrkan» och småningom lägga vårt land under påfveväldets ok.

Det åligger oss, Gustaf II Adolfs landsmän, att visa ett lika varmt nit för upprätthållandet af vår kyrka och icke med armarne i kors lugnt åse huru katolicismen söker undergräfvu densamma.

Betrakta vi de framsteg, katolicismen gjort inom andra, företrädesvis protestantiska länder, der den åtnjuter full och obegränsad handlingsfrihet, kunna vi sluta till, hurudant förhållandet skulle blifva äfven hos oss, om intet hinder därför lägges. Några varnande exempel må här anföras.

I tidningen »Vårt Land» för den 11 november 1886 läses om katolicismens framsteg i *England*:

»De framsteg, som katolicismen gör i England på engelska högkyrkans bekostnad, antaga småningom ett omfång, som gör protestantismens bestånd i England till en fråga af yttersta vikt. Den sista, 1884 offentliggjorda förteckningen på omvände upptager 7 medlemmar af privy council, 33 medlemmar af öfverhuset och 82 af underhuset. Af mera ansedda affällingar från protestantismen tillhöra 1,051 adeln och de förnäma familjerna, 142 armén, bland dessa en fältmarskalk och sex generaler, 29 flottan, bland dem 7 amiraler. Vidare upptager listan 48 läkare, 72 domare och advokater, 12 tjänstemän i krigsdepartementet och 337 andlige. Med sådana företeelser för ögonen kan man ej förundra sig, om erkebiskopen af Westminster, kardinal Manning, vid invigningen af den nya Oratoriumkyrkan i London förlidet år segerviss utropade: »går jag för långt, när jag säger, att engelska folket ej längre kallar sig protestantiskt? I negativ form såsom motstånd mot den katolska kyrkan må protestantismen ännu existera, men såsom religiös tro har den försvunnit, må vi skynda oss att skörda hvad som sådt är!»

Rigtigheten af liknande uppgifter, hvad England beträffar, har visserligen blifvit bestridd, och möjligt är väl att de katolska prelaterna vilja skryta med öfverdrifna framgångar, men att dessa äro i verkligheten ganska betydliga, bekräftades ännu helt nyligen på påfvens födelsedag den 1 mars. Då han emottog kardinalernas lyckönskningar, yttrade nemligen Leo XIII, att han »blickade med förtröstan på de framsteg, tron gjorde i England».

I *Holland*, fordom ett af protestantismens mäktigaste bålverk, räknades 1879: katoliker 1,439,137 mot protestanter 2,469,814.

Förhållandet inom vårt grannland *Danmark* skildras sålunda (St. Dagblad 9 juli 1890):

»Katolicismen i Danmark.

En korrespondent från Köpenhamn till den tyska katolska tidningen

Deutsche Reichs-Zeitung lemnar åtskilliga intressanta upplysningar om katolicismens ställning i Danmark, hvilka gifva ytterligare bevis för, att den katolska propagandan med nit och framgång bedrifves i Norden.

Länge var kyrkan i Danmark, säger korrespondenten, beröfvad all frihet, men förhållandena ändrades på 40-talet, och genast grundades två katolska missionsstationer, en i hufvudstaden och en i Fredericia. 1856 såg man i Köpenhamn de första ordenssystrarna efter reformationen — Josephs-systrar från Chambéry. Nu finnes det ej mindre än 110 af dessa systrar, hvilka, jemte det de förrätta sjukvårdstjenst, upprättat en hel rad med skolor, i hvilka undervisning lemnas åt 650 flickor och 355 gossar, deribland barn från »bortåt 200 protestantiska familjer».

Mariabröderna ha dessutom ett hem för föräldralösa gossar och Josephs-systrarna två hem för föräldralösa flickor samt två sjukhem med 130 sängar. Det katolska kollegiet i Ordrup hör till de mest blomstrande i landet.

Den 1 januari 1890 funnos inalles i Danmark 14 katolska missionsstationer, fem i Köpenhamn och en i vardera af städerna Aarhus, Odense, Fredericia, Randers, Horsens, Svendborg, Kolding, Reykjavik och Ordrup. Vidare finnas: 1 apostolisk prefekt, 37 missionärer, 45 jesuiter, 3 Maria-bröder, 110 Josephs-systrar, 6 tyska barmhertighets-systrar och 3,000 katoliker för öfrigt. Dessutom ha katolikerna 10 kyrkor, 6 offentliga kapell, 6 privatkapell och 1 jesuitkollegium.

Den danska regeringen har, säger nämnde korrespondent, städse förhållit sig till katolikerna på ett mycket erkännansvärdt sätt och kyrkan kan i detta lilla konungarike glädja sig åt en större frihet än den njuter hos vissa så kallade katolska regeringar.

Korrespondenten nämner slutligen, att de danske katolikernas skyddshelgon är S:t Knut, hvars ben finnas i S:t Knuts kyrka i Odense, som dess värre är i protestanternas händer, och han slutar som följer: »Mätte genom den helige Knuts förbön Danmark fullständigt blifva återfördt i den sanua kyrkans sköte!»

I Köpenhamns-tidningen »Politiken» läses följande (i november 1890):

»Rosenkransfest hölls i söndags afton i den dansk-katolska kyrkan i Köpenhamn. Festen har sin betydelse så till vida, att den utmärkte återupplifvandet af det stora dominikanersamfundet, som bär namnet Rosenkrans-brödraskapet.

Man hade under hela denna stora kyrkofest ett bestämdt intryck af

att katolikerne — kanske för första gången efter reformationen — icke längre känna sig främmande i Köpenhamn.»

(20 februari 1891.)

»En fransk dominikanermunk vid namn Lange, som nyligen anländt till Köpenhamn, hvarest han varit föremål för en del uppmärksamhet, började i söndags eftermiddag en följd föredrag i S:t Ansgarii kyrka vid Bredgade. Kyrkan var fylld till trängsel. Lange, som bär dominikanernas hvita kjol under en svart kåpa, förklarade i sitt föredrag med ej vanlig öppenhet, att han kommit för att omvända danskar till den romersk-katolska kyrkan.»

I *England* och *Holland* råder oinskränkt frihet med afseende å trosbekännelsen, och i Danmark föreskrifver endast lagen af 13 april 1851, att äktenskap mellan personer, tillhörande olika trosbekännelser, får ega rum först sedan brudparet för den embetsman, inför hvilken äktenskapet ingås, afgifvit en förklaring angående den tro, hvori deras barn komma att uppfostras, hvilken förklaring intages i protokollet; men kan denna bestämmelse senare förändras genom öfverenskommelse mellan föräldrarne.

I det klerikala *Belgien* innehåller konstitutionen visserligen en försäkran om fullständig religionsfrihet, men den katolska kyrkans prester afordra ovilkorligen den icke katolska kontrahenten en skriftlig förbindelse, före vigseln, om blifvande barns dop till katoliker. Fullgöres detta sedan icke, utgör sådant ett giltigt skäl för den andra kontrahenten att yrka skilsmässa.

I *Frankrike* finnes ej heller någon civillag angående dop, vare sig det gäller dop af barn, födda i blandadt äktenskap, eller af sådana hvars föräldrar båda äro katoliker, och har följaktligen det katolska presterskapet äfven här full frihet att göra sin kyrkas lagar gällande.

I *samtliga tyska stater* deremot, såväl de öfvervägande protestantiska som de, hvarest flertalet af befolkningen tillhör den katolska kyrkan, är, med undantag blott för Elsass-Lothringen, genom lag bestämdt, antingen att af barn, födda i blandadt äktenskap, skola gossarne uppfostras i fadrens men flickorna i modrens religion, eller ock, hvilket numera är allmännast gällande, till förekommande af olägenheten att syskon uppfostras i olika tro, att samtliga barnen alltid skola döpas och tillhöra den lära *fadren* bekänner. För det mesta gäller dock, att när föräldrarne äro derom eniga, kunna barnen utan åtskilnad uppfostras i den enes eller andres tro, så att det endast är, i fall öfverenskommelse föräldrarne emellan ej kan träffas, som lagen måste åtlådas.

I de flesta tyska länder är derjemte uttryckligen förbjudet att genom skriftliga förbindelser, afgifna före eller efter äktenskapets ingående, bestämma annorlunda än lagen stadgar, och förklaras alla sådana reverser eller förbindelser, af hvad slag de vara må, olagliga och utan all kraft.

I *Österrike* är genom lagen af 25 maj 1868 föreskrifvet, att i blandadt äktenskap följa sönerna fadrens och döttrarna modrens religion; dock kunna föräldrarna före eller efter äktenskapets ingående genom frivillig öfverenskommelse annorlunda bestämma.

»Reverser, afgifna till kyrkoföreståndare, kyrkotjenare, religionssamfund, eller till andra personer, angående den religionsbekännelse i hvilken barnen skola uppfostras och undervisas, äro kraftlösa.»

I *Ungern* förekomma bestämmelserna i ämnet i lagen af den 8 december 1868 angående det inbördes förhållandet mellan lagligen erkända kristliga trossamfund, der § 12, i likhet med den österrikiska lagen, föreskrifver, att »af barn, födda i blandade äktenskap följa sönerne fadrens religion men döttrarna modrens».

Några undantag från denna regel, genom frivillig öfverenskommelse, medgifvas här dock ej, utan heter det: — »Mot lagen stridande öfverenskommelser, reverser eller förfoganden, af hvad slag de vara må, äro äfven för framtiden ogiltiga och kunna i intet fall hafva laglig kraft».

Som några straff för öfverträdelser af nyssnämnda bestämmelser icke blefvo utfärdade i sammanhang med lagen, inträffade ganska ofta att katolska prester med föräldrarnes samtycke döpte och införde i kyrkoböckerna, såsom tillhörande den katolska kyrkan, barn, hvilka efter lagen bort anses som protestanter eller tvärt om. Detta kallades att »frändöpa». Det bör dervid anmärkas, att i Ungern upptagning i ett visst kristligt trossamfund icke anses ske genom dopet, utan först genom vederbörandes inskrifning i samfundets kyrkoböcker såsom medlem af detsamma.

I ändamål att kunna kontrollera det rigtiga införandet i vederbörande kyrkoböcker påbjöd ungerska kultusministern den 26 februari 1890, bland annat, att när, af hvad orsak det vara må, barn döpes af prest, tillhörande annan trosbekännelse än den barnet skall tillhöra enligt § 12 af 1868 års lag, är presten skyldig att sjelfmant inom 8 dagar efter dopet anmäla barnet till inskrifning i det rätta trossamfundets kyrkoböcker. Bryter den själasörjare, som förrättat dopet, mot ofvanstående, gör han sig, såvidt öfverträdelsen ej är underkastad strängare straff, förfallen till böter, första gången från 10 till 50 floriner och vid återfall intill 100 floriner.

Denna förordning uppväckte mycket missnöje hos det katolska prester-

skapet, och det klerikala partiet begagnade tillfället att i ungerska riksdagen angripa icke blott förordningen, utan äfven lagen af år 1868, men deputeradekammaren gillade i november månad förlidet år kultusministerns åtgärd och beslöt upprätthållandet af 1868 års lag med den öfverväldigande majoriteten af 213 röster mot 47; detta i ett land, der 47 procent af befolkningen tillhör den romersk-katolska kyrkan.

Den påfliga kurian nöjde sig dock icke härmed, utan pågår alltjemt en häftig konflikt i ämnet mellan staten och den hersklystna romersk-katolska kyrkan.

Jag har utförligare framställt förhållandet i Ungern för att med ett fåsamt exempel ådagalägga, huru svårt det är att förmå den katolska kyrkan till åtlydnad af landets lagar och hvilka faror hota, om ej en gräns i tid sättes för dess magtbegär.

Hos oss gäller, som bekant, Kongl. Maj:ts förordning af 31 oktober 1873 »angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning», der 6 § lyder som följer: »Barn af äkta makar, som vid barnets födelse äro medlemmar af samma främmande trossamfund, må i dess lära uppfostras. Äro föräldrarne vid barnets födelse medlemmar af skilda främmande trossamfund, ege fadren bestämma i hvilketdera samfundets lära barnet skall uppfostras. Tillhör endera sådant trossamfund och den andre svenska kyrkan, då skall barnet i evangeliskt-lutherska läran uppfostras. Har emellan makarne träffats aftal om deras barns uppfostran i evangeliskt-lutherska läran eller främmande troslära, som en af makarne bekänner, vare sådant aftal gällande, så framt det blifvit före äktenskapets ingående skriftligen upprättadt och uppvisadt för vigselförrättare, derest vigsel skett, men eljest för den myndighet, inför hvilken äktenskapet afslutats».

9 § föreskrifver, att: »Magistrat och kronofogde skola de inför dem ingångna äktenskap inom sex veckor derefter anmäla hos kyrkoherden i den svenska församlingen», — så snart en af makarne tillhör en sådan; samt vidare: »har sådant aftal, som i 6 § omförmäles, blifvit träffadt och inför den borgerliga myndigheten före äktenskapets afslutande uppvisadt, skall en bestyrkt afskrift deraf vid anmälan om äktenskapets ingående öfverlemnas, för att i kyrkoboken antecknas».

»Hvad sålunda för magistrat och kronofogde är stadgadt, gälle äfven i tillämpliga delar för prest, som viger dem, af hvilka icke någon eller endast endera tillhör svenska kyrkan.»

Slutligen innehåller 18 §: »Underlåter främmande församlings före-

ståndare eller prest att iakttaga hvad honom enligt denna förordning åligger, dömes till böter från och med fem till och med femhundra riksdaler».

Att, på sätt i denna förordning skett, såsom regel föreskrifva i hvilken troslära barn, födda af föräldrar tillhörande olika bekännelser skola uppfostras, är utan tvifvel riktigt och öfverensstämmande med förhållandet i andra länder, der icke all lagstiftning i dylika ämnen saknas.

Föräldrarnes rättighet att sig emellan träffa aftal om den lära, hvari barnen skola uppfostras, måste äfven betraktas som fullt riktig, men ifrågasättas kan, huruvida den inskränkning i föräldrarnes bemyndigande, § 6 innehåller, är lämplig, nemligen att »vare sådant aftal gällande, så framt det blifvit före äktenskapets ingående skriftligen upprättadt» o. s. v. Just häruti ligger en uppmaning till själasörjare att redan före äktenskapet förmå brudparet till en dylik skriftlig förbindelses afgifvande, och detta med alla till buds stående medel, bland andra, på sätt det katolska presterskapet numera alltid tillvägar i vårt land, genom vägran att i annat fall förrätta vigseln.

Att häri ligger en fara bör ej kunna förnekas och har, på sätt redan blifvit framhållet, till förekommande deraf en alldeles motsatt regel gjort sig gällande i så godt som alla tyska länder jemte Österrike, nemligen att alla sådana skriftliga förbindelser, af hvad slag de vara må, äro olagliga och utan all kraft. Dertill fogas stundom straffbestämmelser, ibland mycket stränga, för prester, som söka förmå brudpar till dylika förbindelsers afgifvande. Deremot lemnas makarne full frihet att när som helst frivilligt öfverenskomma rörande sina barns uppfostran, så att det endast är i fall, då de ej derom enas, som lagens bestämmelser måste tillämpas. Detta är väl också både billigt och klokt samt för alla parter mest tillfredsställande.

Invändas kan visserligen att äfven i Sverige, om en sådan skriftlig förbindelse blifvit före vigseln afgifven, bör detta ej kunna hindra föräldrarne att låta barnen uppfostras i en annan lära, efter ömsesidigt samtycke dertill, men så framt det gäller att draga barnen ur den romerska kyrkans sköte, skulle sådant säkert af de katolska presterna framhållas som ett i hög grad straffvärdt löftesbrott, medförande de största vådor för den eftergifvande fadrens eller modrens eviga frälsning. Under dessa förhållanden komma sådana fall utan tvifvel att utgöra sällsynta undantag.

Har deremot ingen dylik skriftlig förbindelse afgifvits, utan frågan öfverlemnats till föräldrarnes fria skön, är det sannolikt, i ett så protestantiskt land som Sverige, att föräldrarne merendels skola inse fördelarne för deras

barn att antaga den lära, som inom landet allmänt bekännes och som bäst betryggar deras framtid i egenskap af svenska medborgare.

I alla händelser måste det vara angeläget att utan dröjsmål sätta en gräns för det nu rådande öfvergreppet af det katolska presterskapet i Sverige, hvarigenom, tvärt emot förordningens bokstaf och anda, alla eller åtminstone de allra flesta barn, födda i äktenskap mellan en katolik och en annan trosbekännare, intvingas i den förres kyrka. När sådant kunnat förebyggas i länder med en långt större och öfvervägande katolsk befolkning, bör det äfven låta sig göra hos oss.

Enligt mitt förmenande skulle detta mål i väsentlig mån kunna vinnas utan några större förändringar i nu gällande förordning af 31 oktober 1873. Dertill fordrades i främsta rummet att söka förekomma all otillbörlig påtryckning från själasörjares sida före äktenskapets ingående, och dernäst en verklig kontroll, huruvida något sådant skriftligt aftal som § 6 omförmäler blifvit mellan makarne derförinnan frivilligt träffadt, hvilket för närvarande icke på tillfredsställande sätt lärer kunna ske, då vigseln kan förrättas af »dertill berättigad prest inom *enderas* trossamfund», således af den katolska presten ensamt, och det är tillfyllestgörande att uppvisa det skriftliga aftalet för »vigselförrättaren». Visserligen åligger det denne, om han tillhör främmande kyrka, att derom inom 6 veckor underrätta den kyrkoherde, som utfärdat lysningen, men om han detta underlåter, blifver aftalet likafullt gällande, enligt ordalydelsen i § 6, ehuru väl den försumlige vigselförrättaren gör sig förfallen till böter, i det föga sannolika fall att han för uraktlåthenheten blifver åtalad.

Aftalet kan således hemlighållas och något lagligt bevis lärer då svårigen framdeles kunna åstadkommas, att det ifrågavarande aftalet blifvit, på sätt lagen föreskrifver, träffadt före äktenskapet och icke tillkommet vid en senare tid.

Till förekommande af otillbörlig påtryckning i sådant afseende från själasörjares sida före äktenskapets ingående finnas lagbestämmelser i flera andra länder. Sålunda innehåller förordningen af 14 juli 1863 för hertigdömena *Holstein & Lauenburg*:

§ 6. »Presterskap af alla bekännelser förbjudes att före vigseln affordra brudpar af blandad trosbekännelse någon skriftlig eller muntlig förbindelse att låta uppfostra sina barn i en bestämd lära. Förbindelser af detta slag äro utan all giltighet. Prester, som handla i strid med detta förbud straffas med embetets förlust, respektive återkallande af tillståndet att utöfva sitt embete inom hertigdömet Holstein.»

I *konungariket Sachsen* gäller mandat af 19 februari 1827, angående det katolska presterskapets rättsförhållanden, ur hvilket må anföras följande: »§ 53. Under ingen förevändning må personer af olika trosbekännelser, hvilka erna ingå äktenskap, affordras någon förbindelse rörande den trosbekännelse, hvori barn, födda i deras äktenskap, skola uppfostras. § 54. Oregelmässigheter i strid mot ofvanstående, begångna af de prester som utfärda lysning eller förrätta vigseln, skola allvarsamt bestraffas.»

»Enligt förordningen af 10 juni 1845, §§ 5 och 6, bestraffas dylika af presterskapet begångna öfverträdelser, första gången med 20 thalers böter samt vid återfall med högre penningeböter, eller, efter omständigheterna, med suspension, alternativt afsättning från embetet.»

Lagbestämmelser af dylik beskaffenhet borde äfven i Sverige visa sig verksamma, och kunde dervid tillämpas de straffbestämmelser 18 § i 1873 års förordning redan innehåller.

Hvad åter beträffar införandet af noggrannare kontroll öfver, huruvida sådant skriftligt aftal som § 6 omförmäler blifvit före äktenskapet träffadt, synes denna kunna på fullt tillfredsställande sätt åstadkommas, om blott orden i slutet af bemälda §:s första stycke: »uppvisadt för *vigsselförrättare*, derest vigsel skett, men eljest för den myndighet, inför hvilken äktenskapet afslutats», utbytas mot: »uppvisadt för *den kyrkoherde, som enligt 4 § skall lysning utfärda*. Sådant aftal skall af kyrkoherden i kyrkoboken antecknas». Såsom följd häraf borde då de två sista satserna i 9 § utgå, eller: »Har sådant aftal — — — — tillhör svenska kyrkan».

Skall nemligen det ifrågavarande aftalet, för att blifva bindande, vara före äktenskapet i den svenska församlingens kyrkobok antecknad, kan aldrig något tvifvel uppstå om dess verklighet.

Genom dessa eller liknande föreskrifter borde det åsyftade målet i väsentlig grad kunna ernås.

Att här icke är fråga om införandet af något religionstvång, bör vara tydligt, utan gäller det tvärt om att motverka och undanrödja det tvång på trosfriheten, som påfveväldet för närvarande utöfvar i vårt land.

På grund af hvad ofvan anfördt blifvit får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om framläggande af förslag till sådan ändring i nu gällande lagstiftning angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning, hvarigenom vid äktenskaps ingående mellan makar, tillhörande olika trossam-

fund, allt obehörigt tvång på deras samveten från vigselförrättares eller själasörjares sida undanrödjes, med afseende å den lära hvari deras i äktenskapet födda barn skola uppfostras, samt vederbörlig kontroll införes, att gällande föreskrifter i sådant afseende efterleivas.

Stockholm den 31 mars 1891.

. *O. M. Björnstjerna.*
